VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2022/2084

z 25. októbra 2022,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1345, ktorým sa Českej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 ([1]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) V nadväznosti na žiadosť Česka zo 7. augusta 2020 Rada prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345 ([2]) poskytla Česku finančnú pomoc vo forme úveru vo výške najviac 2 000 000 000 EUR s maximálnou priemernou splatnosťou 15 rokov a obdobím dostupnosti 18 mesiacov s cieľom doplniť vnútroštátne úsilie Česka pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

(2) Úver malo Česko použiť na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení uvedených v článku 3 vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345.

(3) Výskyt ochorenia COVID-19 ochromil podstatnú časť pracovnej sily v Česku. To viedlo k opakovaným náhlym a prudkým zvýšeniam verejných výdavkov v Česku v súvislosti s opatreniami uvedenými v článku 3 písm. a), c), d) a e) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345.

(4) Výskyt ochorenia COVID-19 a mimoriadne opatrenia, ktoré Česko zaviedlo v rokoch 2020, 2021 a 2022 na obmedzenie jeho šírenia, ako aj jeho sociálno-ekonomického vplyvu a vplyvu na zdravie, mali a naďalej majú závažný dosah na verejné financie. V roku 2020 zaznamenalo Česko deficit verejných financií na úrovni 5,8 % a dlh verejnej správy na úrovni 37,7 % hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“), ktoré na konci roka 2021 vzrástli na 5,9 % a 41,9 %. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 sa očakáva, že do konca roka 2022 dosiahne deficit verejných financií v Česku úroveň 4,3 % a dlh verejnej správy úroveň 42,8 % HDP. Podľa predbežnej prognózy Komisie z leta 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 sa HDP Česka zvýši o 2,3 %.

(5) Česko požiadalo 22. septembra 2022 Úniu o ďalšiu finančnú pomoc vo výške 2 500 000 000 EUR s cieľom pokračovať v dopĺňaní svojich vnútroštátnych opatrení realizovaných v rokoch 2020, 2021 a 2022 pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby. Česko predovšetkým ďalej predĺžilo a zmenilo režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia uvedené v odôvodneniach 6 až 9.

([1]) Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.

([2]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/1345 z 25. septembra 2020, ktorým sa Českej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 314, 29.9.2020, s. 17).

(6) Režim skráteného pracovného času, známy ako program „Antivirus“, ktorý sa uvádza v článku 3 písm. a) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345, bol koncipovaný s cieľom kompenzovať mzdové náklady súkromných zamestnávateľov, ktorí boli nútení pozastaviť alebo výrazne obmedziť svoju hospodársku činnosť priamo v dôsledku opatrení prijatých orgánmi (režim A) alebo nepriamo v dôsledku nepriaznivých hospodárskych vplyvov pandémie ochorenia COVID-19 (režim B). Jeho právnym základom je uznesenie vlády č. 353 z 31. marca 2020 v znení neskorších predpisov a článok 120 zákona č. 435/2004 Zb. o zamestnanosti ([3]) v znení neskorších predpisov. Na základe uznesenia vlády č. 1039 zo 14. októbra 2020 sa prostredníctvom režimu A plus trvanie programu predĺžilo a jeho obsah upravil s cieľom plne kompenzovať mzdové náklady zamestnávateľom, ktorí boli nútení pozastaviť alebo obmedziť svoju činnosť v dôsledku opatrení prijatých orgánmi. Trvanie programu sa predĺžilo aj prostredníctvom viacerých rozhodnutí vlády, na základe ktorých sa režim A aktívne uplatňoval od 12. marca 2020 do 28. februára 2022, režim A plus od 1. októbra 2020 do 31. mája 2021 a režim B od 12. marca 2020 do 31. mája 2021 a od 1. novembra 2021 do 31. decembra 2021.

(7) V rámci prvého kompenzačného bonusu pre samostatne zárobkovo činné osoby, tzv. programu „Pětadvacítka“ zavedeného zákonom č. 159/2020 Zb. ([4]), ktorý sa uvádza v článku 3 písm. c) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345, sa samostatne zárobkovo činným osobám, ktoré boli nútené pozastaviť alebo značne obmedziť svoju hospodársku činnosť nad zvyčajnú mieru v dôsledku rizík ochorenia COVID-19 pre verejné zdravie alebo v dôsledku krízových opatrení prijatých verejnými orgánmi, poskytol kompenzačný bonus vo výške 500 CZK na osobu a kalendárny deň. Program „Pětadvacítka“ sa aktívne uplatňoval od 12. marca 2020 do 8. júna 2020. Zákonom č. 461/2020 Zb. ([5]) sa zaviedla následná zmena tohto programu, a to program „jesenného kompenzačného bonusu“, ktorý trval od 5. októbra 2020 do 15. februára 2021 a poskytoval sa v rámci neho daňový bonus vo výške 500 CZK na kalendárny deň určený pre samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré boli nútené pozastaviť alebo značne obmedziť svoju hospodársku činnosť v dôsledku rizík pre verejné zdravie alebo v dôsledku krízových opatrení prijatých verejnými orgánmi. Zákonom č. 95/2021 Zb. ([6]) a súvisiacimi nariadeniami vlády (č. 154/2021 ([7]) a č. 188/2021 ([8])) sa zaviedla ďalšia zmena, a to tzv. nový kompenzačný bonus na rok 2021, ktorý sa aktívne uplatňoval od 1. februára 2021 do 31. mája 2021 a v rámci ktorého sa výška daňového bonusu zvýšila na 1 000 CZK na deň. Aj v prípade poslednej zmeny tohto kompenzačného bonusu pre samostatne zárobkovo činné osoby, tzv. kompenzačného bonusu na rok 2022 zavedeného zákonom č. 519/2021 Zb. ([9]), išlo o príspevok vo výške aj 1 000 CZK na deň, pričom tento program trval od 22. novembra 2021 do 31. januára 2022.

(8) Právnym základom pre čiastočné odpustenie príspevkov na sociálne a zdravotné zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré sa uvádza v článku 3 písm. d) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345, je zákon č. 136/2020 Zb. ([10]) (v prípade sociálneho zabezpečenia) a zákon č. 134/2020 Zb. ([11]) (v prípade zdravotného zabezpečenia). Za odvádzanie príslušných príspevkov na sociálne a zdravotné zabezpečenie, ktoré sú splatné samostatne zárobkovo činnými osobami každý mesiac od marca do augusta 2020, prebral zodpovednosť štát. Hoci sa program v auguste 2020 skončil, v roku 2021 sa museli vyplatiť dodatočné sumy z dôvodu úhrad súvisiacich so zálohovými platbami, ktoré samostatne zárobkovo činné osoby uskutočnili v roku 2020. Toto opatrenie predstavuje ušlý príjem vlády, ktorý sa na účely vykonávania nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 môže považovať za ekvivalent verejných výdavkov.

([3]) Zákon č. 435/2004 Zb. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 143 z 23. júla 2004.

([4]) Zákon č. 159/2020 Zb. o kompenzačnom bonuse v súvislosti s krízovými opatreniami v súvislosti s výskytom koronavírusu SARS CoV-2 v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 59 zo 14. apríla 2020.

([5]) Zákon č. 461/2020 Zb. o kompenzačnom bonuse v súvislosti so zákazom alebo obmedzením podnikateľskej činnosti v súvislosti s výskytom koronavírusu SARS CoV-2 v znení neskorších predpisov, uverejnený v zbierke zákonov č. 189 z 13. novembra 2020.

([6]) Zákon č. 95/2021 Zb. o kompenzačnom bonuse na rok 2021 v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 38 z 26. februára 2021.

([7]) Nariadenie vlády č. 154/2021 Zb. týkajúce sa kompenzačného bonusu na rok 2021 v znení neskorších predpisov, uverejnené v Zbierke zákonov č. 60 z 31. marca 2021.

([8]) Nariadenie vlády č. 188/2021 Zb. o stanovení ďalšieho bonusového obdobia kompenzačného bonusu za rok 2021 v znení neskorších predpisov, uverejnené v Zbierke zákonov č. 79 zo 7. mája 2021.

([9]) Zákon č. 519/2021 Zb. o kompenzačnom bonuse na rok 2022 v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 226 z 23. decembra 2021.

([10]) Zákon č. 136/2020 Zb. o niektorých úpravách v oblasti príspevkov na sociálne zabezpečenie a príspevku na štátnu politiku zamestnanosti a dôchodkového poistenia v súvislosti s mimoriadnymi opatreniami počas epidémie v roku 2020 v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 48 z 27. marca 2020.

([11]) Zákon č. 134/2020 Zb., ktorým sa mení zákon č. 592/1992 Zb. o poistnom na verejné zdravotné poistenie, v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 48 z 27. marca 2020.

(9) Právnym základom „ošetrovného“ pre samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré sa uvádza v článku 3 písm. e) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345, boli uznesenia vlády č. 262 z 19. marca 2020 ([12]), č. 311 z 26. marca 2020, č. 354 z 31. marca 2020, č. 514 zo 4. mája 2020, č. 552 z 18. mája 2020, č. 1053 zo 16. októbra 2020, č. 1260 z 30. novembra 2020 a č. 446 z 10. mája 2021 a ustanovenie § 14 zákona č. 218/2000 Zb. ([13]) o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, ktoré sa vzťahuje na samostatne zárobkovo činné osoby v poľnohospodárskej a lesníckej prvovýrobe, a ustanovenie § 3 písm. h) zákona č. 47/2002 Zb. ([14]) o podpore malého a stredného podnikania v znení neskorších predpisov, ktorý sa vzťahuje na všetky ostatné samostatne zárobkovo činné osoby. Programom sa kompenzuje strata príjmu, ktorá samostatne zárobkovo činným osobám vznikla v dôsledku nutnosti postarať sa o deti alebo odkázané osoby v nadväznosti na uzavretie zariadení starostlivosti o deti a zariadení sociálnej starostlivosti. Denný príspevok za marec 2020 predstavoval 424 CZK a za obdobie od apríla 2020 do júna 2020 predstavoval 500 CZK. Trvanie programu bolo predĺžené na obdobie od októbra 2020 do mája 2021, počas ktorého sa poskytovala denná podpora vo výške 400 CZK.

(10) Česko spĺňa podmienky na podanie žiadosti o finančnú pomoc stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672. Česko poskytlo Komisii primerané dôkazy o tom, že od 1. februára 2020 sa v dôsledku prijatia vnútroštátnych opatrení na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov výskytu ochorenia COVID-19 jeho skutočné aj plánované verejné výdavky zvýšili o 5 349 588 352 EUR. Predstavuje to náhle a prudké zvýšenie, pretože súvisí aj s predĺžením alebo zmenou existujúcich vnútroštátnych opatrení priamo súvisiacich s režimom skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa týkajú významnej časti podnikov a pracovnej sily v Česku. Česko má v úmysle financovať 215 333 982 EUR zo zvýšenej sumy výdavkov z prostriedkov Únie a 634 254 370 EUR z vlastných finančných prostriedkov.

(11) Komisia sa v súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2020/672 poradila s Českom a overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných verejných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa uvádzajú v žiadosti z 22. septembra 2022.

(12) Mala by sa preto poskytnúť finančná pomoc s cieľom pomôcť Česku pri riešení sociálno-ekonomických dôsledkov závažného narušenia hospodárstva spôsobeného výskytom ochorenia COVID-19. Komisia by mala prijať rozhodnutia o splatnosti, výške a uvoľnení splátok a tranží v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi.

(13) Vzhľadom na uplynutie obdobia dostupnosti pomoci uvedeného vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2020/1345 treba stanoviť nové obdobie dostupnosti dodatočnej finančnej pomoci. Obdobie dostupnosti finančnej pomoci poskytnutej vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2020/1345 trvajúce 18 mesiacov by sa malo predĺžiť o 21 mesiacov, v dôsledku čoho by celkové obdobie dostupnosti malo byť 39 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1345.

(14) Česko a Komisia by mali toto rozhodnutie zohľadniť v dohode o úvere uvedenej v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672.

(15) Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok žiadnych postupov súvisiacich s narušením fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu vykonať, a to najmä na základe článkov 107 a 108 zmluvy. Toto rozhodnutie nemá vplyv ani na povinnosť členských štátov oznámiť Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 zmluvy.

(16) Česko by malo Komisiu pravidelne informovať o plnení plánovaných verejných výdavkov, aby mohla Komisia posúdiť rozsah, v akom Česko plní uvedené výdavky.

([12]) Uznesenie vlády č. 262/2020 Zb. o prijatí krízového opatrenia v znení neskorších predpisov, uverejnené v Zbierke zákonov č. 42 z 19. marca 2020.

([13]) Zákon č. 218/2000 Zb. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 65 z 21. júla 2000.

([14]) Zákon č. 47/2002 Zb. o podpore malého a stredného podnikania v znení neskorších predpisov, uverejnený v Zbierke zákonov č. 20 z 8. februára 2002.

(17) Rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci bolo prijaté s prihliadnutím na existujúce a očakávané potreby Česka, ako aj na žiadosti o finančnú pomoc podľa nariadenia (EÚ) 2020/672, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom sa uplatňujú zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1345 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) odseky 1 a 2 sa nahrádzajú takto:

„1. Únia sprístupní Česku úver vo výške najviac 4 500 000 000 EUR. Úver má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.

2. Obdobie dostupnosti finančnej pomoci poskytnutej týmto rozhodnutím je 39 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia.“

b) odsek 4 sa nahrádza takto:

„4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď nadobudne platnosť dohoda o úvere uvedená v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672. Všetky ďalšie splátky sa uvoľňujú v súlade s podmienkami uvedenej dohody o úvere alebo prípadne podliehajú nadobudnutiu platnosti dodatku k uvedenej dohode alebo zmenenej dohody o úvere uzavretej medzi Českom a Komisiou, ktorou sa nahrádza pôvodná dohoda o úvere.“

2. Článok 3 sa nahrádza takto:

„*Článok 3*

Česko môže financovať tieto opatrenia:

a) program „Antivirus“, ktorý je stanovený v uznesení vlády č. 353 z 31. marca 2020 v znení neskorších predpisov, ktorého právnym základom je § 120 zákona č. 435/2004 Zb. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov, zmenený a predĺžený uznesením vlády č. 1039 zo 14. októbra 2020 a viacerými rozhodnutiami vlády;

b) režim C programu „Antivirus“ stanovený v zákone č. 300/2020 Zb.;

c) program „Pětadvacítka“, kompenzačný bonus pre samostatne zárobkovo činné osoby stanovený v zákone č. 159/2020 Zb., zmenený „jesenným kompenzačným bonusom“ stanoveným v zákone č. 461/2020 Zb., „novým kompenzačným bonusom na rok 2021“ stanoveným v zákone č. 95/2021 Zb. a súvisiacich nariadeniach vlády č. 154/2021 a 188/2021, ako aj „kompenzačným bonusom na rok 2022“ stanoveným v zákone č. 519/2021 Zb.;

d) čiastočné odpustenie príspevkov na sociálne a zdravotné zabezpečenie samostatne zárobkovo činných osôb stanovené v zákone č. 136/2020 Zb. (v prípade sociálneho zabezpečenia) a v zákone č. 134/2020 Zb. (v prípade zdravotného zabezpečenia);

e) ošetrovné pre samostatne zárobkovo činné osoby stanovené v uzneseniach vlády č. 262 z 19. marca 2020, č. 311 z 26. marca 2020, č. 354 z 31. marca 2020, č. 514 zo 4. mája 2020 a č. 552 z 18. mája 2020 a naposledy zmenené a predĺžené uznesením vlády č. 446 z 10. mája 2021, ako aj v § 14 zákona č. 218/2000 Zb. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, ktoré sa vzťahuje na samostatne zárobkovo činné osoby v poľnohospodárskej a lesníckej prvovýrobe, a v § 3 písm. h) zákona č. 47/2002 Zb. o podpore malého a stredného podnikania v znení neskorších predpisov, ktoré sa vzťahuje na všetky ostatné samostatne zárobkovo činné osoby.“

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Českej republike.

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho oznámenia adresátovi.

Článok 3

Toto rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Luxemburgu 25. októbra 2022

Za Radu
predseda
J. SÍKELA